

loribus, qui feria quaque sexta, quasi facta periodo, increscebant: ut a me interdum rogatus; qui se haberet? unum ab illo audierim: *Feria sexta est.*

Plura superius commemorata satis declarant, quantus fuerit Joannes in colenda Fide. Ab hac virtute, quae in Christiani praecipuis est, egregia illa pietas erga Numen Eucharisticum descendebat. Assidua, protractaque ad longum tempus cum ipso Numine colloquia; fervens a pueritia consuetudo, nullo unquam tempore interrupta, ter in hebdomada reficiendi se dape coelesti; piae ipsius delitiae in ministrando facientibus ad Aras; incredibilis voluptas, constantiaque in Missa peragenda, postquam Sacerdos initiatus est; utique demonstrant affatim, ad excelsam in hac virtute perfectionem Rotericiū devenisse. Mane quotidie longa, ut supra memoravimus, Divinarum rerum meditatione comparabat se ad hostiam Deo immolandam: cui Sacrificio cum dabat operam, ea erat sensuum custodia, pietatis fervore, ac mente ad rem intenta; ut sacri operis Fidem in adstantibus excitaret. Ne latum quidem unguem ab Ecclesiae legibus in hoc opere Divino faciendo discedebat: legebatur assiduus, atque attenta cogitationeolvebat, quae scripsit hac de re Antonius Natalis, vir clarissima pietate. Ac sane, qui corda hominum scrutatur Deus, quadam ostenti specie manifestasse videtur, quam probaret ea fervidi sui Ministri sacrificia: nam cum diu, noctuque vehementissima
tussi

tussi ad nauseam usque concuteretur, nec nisi longo post tussim tempore, vires, et quietem recuperaret; nunquam plane accidit duobus totis mensibus, quibus in ea corporis valetudine offerre licuit sacram Hostiam, ut ad aras positum tussis impeteret. Quinimo Joannes ipse apud Medicum asseveravit, uno Missae tempore sibi ab hoste molestissimo tanquam inducias concedi. Atque hic omittendum non censeo, quod etiam prodigio simile plures credimus. Tertio Kalendas Decembres cum domesticum sacellum sacrificaturus ingrederetur, adhuc omnino anceps, num de Corde Jesu, num de Maria Virgine Sacrum faceret; casu apertum in ara reperit sacrorum librum, in quem ubi vertit oculos, Missam conspicit ad impetrandam gratiam bene moriendi: et cum se intus repente agi sentiret impulsu, singulari pietatis ardore voci obsecutus est, quam existimavit Divinam; et pro semet feliciter morituro coelestem libavit Hostiam, utique postremam; cum insequentidie ita jam graviter vires languerent, ut ultra non datum illi sit ad aram accedere. Tres fere totos menses cubili prostratus, ac doloribus afflictus, protraxit adhuc difficillimam vitam; neque vero dies transivit ullus, quin Eucharistico cibo reficeretur: qua coelesti voluptate ne unquam ipse prohiberetur, orabat enixè Sacerdotem, cujus erat curae commissus, epistolam illam commemorans, qua Vincentius Carrafa, summus olim Societatis Magistratus, laudabat maxime, hac Divina dape recreari
quo-

quotidie Sacerdotes, quos diuturnus morbus ad Sacrum faciendum impediret. Hocce desiderium quotidie mane suscipiendi Numen Eucharisticum, non modicam alias aegroti ipsi molestiam afferebat: quippe insomnes ut plurimum noctes cum ageret, ac levissima coena reficeretur, oppido afflictabatur matutino languore: quod tamen corporis malum patientissime tolerabat, ne dies unquam illucesceret, in quo Divinum alimentum animo deficeret. Neque vero hac Jesu corporis praesentia matutina contentus, per diem saepius ardentia iterabat vota Jesum ipsum recipiendi; ut in eadem vota etiam a sensibus alienus proruperit supremis illis momentis, antequam ad Superos immigraret. Religiosam in Deo fiduciam eatenus innutriebat, ut statim a lectulo volaturum se ad beatam aeternitatem firmissime speraret, una Dei fretus misericordia; quam sibi praesto semper futuram nihil dubitans affirmabat, quidquid omnino esse posset, quo sive in animi, sive in corporis rebus indigeret. Atque inde quidem illa in Rotatorio tranquilla constantia, sive aliquod periculum immineret, sive irrueret inopinata calamitas: quoniam de supremo securus auxilio, nec umbra quidem dubitationis aestuabat, quin ille ipse, qui tentationem immitteret, immissurus etiam esset cum tentatione proventum.

Charitate in Deum flagrabat ardentissima, quam abunde comprobatur suum illud autographum, anno ante mortem exaratum: *Ambas, aiebat, manus tollerem, et maxima cum gratia-*
ram

*rum actione venientem mortem susciperem: quandoquidem dissolvi cupio, atque ex corporis hujus carcere, ex hac mortali vita, ut malis, et angoribus, ita etiam plena inanitatibus, immigrare vebementer desidero. Ob tandem venisset illa dies! Quam esset mihi laeta, et jucunda! Etsi enim judicium timeo, malo tamen mori, totumque me Dei misericordiae committere. Neque hujusmodi desideria in illis annumeranda, quae ab inconstantis pietatis motu nasci videmus interdum; deinceps facile defervescunt, atque ad periculi aspectum languent omnino, desinunt, emoriuntur. Nihil ea Joannis voluntate constantius; quam sane palam fecit, cum primis morbi impeteretur accessionibus: tunc enim praeconceptum mortis desiderium eo increvit, ut comparenti Medico aperte dixerit: *Nullum profecto jucundius ad me verbum pronuntiaveris, quam si tandem aliquando a te audiam, istam mei corporis, et animi compagem quamcivitissime dissolvendam. Sed cum magno in pretio semper habuisset, alienam voluntatem, et judicium suis votis antehabere; cedendum duxit amicorum precibus, qui suadebant pro viribus, ut, praemisso Superiorum consensu, in Divi Xaverii honorem voti religionem se obstringeret, in Ethnicorum, seu Neophytorum salute insudandi; si modo Xaverius ipsi vitam exoraret a Numine, ac Socii exules aliquando ad patriam revocarentur. Olim cum amico familiariter colloquens: eatenus, dixit, mortis desiderio aestuare se, quoniam maximopere vereretur, ne displi-**

ceret Numini noxa vel levissima in Societatis praescriptiones. Et cum amicus blande illum erigere, ac roborare tentasset, ea plura commemorans, quae, inter mortales dum ageret, in Dei posset honorem efficere; Joannes illico: *Plus mihi est, inquit, ad mortis expetendum adventum, timor Dei offendendi vel unius praescriptionis violatione, quam officia quaecunque possem ipsi Numini praestare, ut propterea exoptem hujusce mortalitatis terminos mihi produci: quippe officia illa vel maxima Divinae Majestati sunt debita; unam autem legem si violavero, Divinae Sanctitati displiceo.* Ita quidem, objecit alter, cum de noxis loquaris, in quas libera proruius voluntate; quas autem quasi deprehensi, atque abrepti naturae fragilitate committimus, utique bonus remittit, nec inde irascitur patientissimus Deus. *Atqui, exclamat sincero animo Joannes, hoc ego inter caetera Divinum recolo beneficium, ut leges nostras in mente omnes habeam, tanquam in praesentia legerem singulas: proinde quoties in ullius unquam violationem devenero, nihil certe communis naturae fragilitati, sed meae totum peruersitati tribuendum.* Ea nimirum erat conscientiae integritate! Tam assiduo conatu in Ignatii legibus mente volvendis! Tam sollicito placendi Numini desiderio in suis omnibus operibus, verbis, cogitatis! Attamen quanquam ea vota migrandi ex hac vita, sine dubio descenderent a perfectissimo Numinis amore, castoque, atque ingenuo timore, noxa vel minima dilectum offendendi; reperire ille potuit, quod Censor sui-

met

met perquam severus corrigeret: suspicari enim repente coepit, ac mirum in modum expavescere, ne praefervidum illud moriendi desiderium suam aliquantulum a Divina voluntate sejungeret. Hoc igitur agitatus timore, totis exinde adlaboravit viribus, ut, quidquid vel boni sperandum, vel mali metuendum foret; sua in neutram partem voluntas propenderet, sed aequo vultu ad eventus quoslibet, uni Dei adhaereret voluntati: quae hominis cum Numine conjunctio perinde in prosperis, atque adversis, fructus est charitatis pulcherrimus. Ac profecto supremis duobus vitae mensibus id unum a Numine postulabat, ut omnino de se ageret ad suae Divinae voluntatis arbitrium: idque sibi Deum precari efflagitabat a Sociis, qui de statu valetudinis quaesituri, ad ipsum accedebant. Semel, et iterum per eos dies interrogatus: Num mori cuperet? *Cupio, respondebat, si Deo placet; neutiquam, si Deo non placet.* Paucis ante mortem horis audivit Medicum sibi dicentem: *Macte animo esto: proxima tibi est certaminis corona; mori jam desiderabis. Ego vero, inquit ille, (ac nervos intendit omnes, ut ingentem vocem emitteret) nihil tale desidero; quin unum mihi in votis est, ut prorsus id eveniat, quod vitae, ac mortis Domino libuerit.* Egresso inde Medico, Sacerdotem lecto propinquum Joannes interrogavit: Nunquid adversus perfectissimam eum Dei voluntate conjunctionem esse posset, de instantis mortis notitia gaudere? Quod cum negaret ille, idque illu-

V 2

strium

strium aliquot virorum exemplo roboraret: Igitur, moribundis jam labris ait aeger, quoniam talis est Dei voluntas, equidem gaudeo. Rogatus etiam: Num speraret in coelum conscendere, quin per ignem animas expiantem transiret? Tale, inquit, spero a Misericorde juxta, atque Omnipotente meo Judice; quod si tamen voluntas est Numinis, me ad tempus igne torqueri; hoc potius eligo, et jucundius mihi futurum testor, quam ad aeternas delicias protinus advolare. Ita per totum illum bimensem in dolorum accessionibus frequentissima erat in ejus ore vox illa: *Fiat voluntas Dei*: et si quis amicorum, tot ipsius cruciatuum testis, moerorem significaret: Ergo ne, aiebat, ego ex Dei voluntate patior; et tu tristaberis?

Haec Dei charitas, virtutum omnium maxima, cum consistere firma non possit, nisi in homines redundet; hos utique amore prosequabatur; et quaqua potuit ratione, cuilibet auxilium praestare nihil gravabatur. Damnum dixerim Mexicanis lugendum, quod Joanni ob aetatem non licuerit ad exercenda Societatis ministeria devenire: qua enim charitate hominum flagrabat, nullam sibi requiem dedisset, nullum certe novisset terminum, in salute animorum procuranda. Et quoad licuit homini sacris non initiato, satis apertum fecit, quam eximius in eo ministerio futurus esset, si et diuturnior illi vita, et felicitiora tempora contigissent. Mexici cum Theologiae operam daret, vita functum audivit hominem, aut cognatione, nescio, aut

alia

alia quavis causa sibi conjunctum: cujus cum extremam inopiam probe nosceret, ac duas insuper defuncti filias omni humano destitutas auxilio; illico, urgente viscera charitate, operae pretium duxit, tum cadaver terrae mandare, tum de miseris puellis aliquo pacto alendis providere. Ac primum quidem ingentem consecutus victoriam de indito sibi a natura pudore, per Coenobitarum aliquot familias, perque opulentos viros cursitans; quantum satis fuit ad mediocris pompae funus, argentum emendicavit. Inde nulli parcens diligentiae, nec infimis etiam precibus, tenellas eas virgines ita honeste collocare adeptus est; ut in re tum christiana, tum civili optimam institutionem haberint. Nihil dissimilibus, aut etiam majoribus difficultatibus interritam frontem opposuit, ut suis geminis opem ferret sororibus; quae Parentibus orbae, atque in magna egestate, ac periculo derelictae; hinc, atque hinc tentante Joanne, ad Sanctimonialium tandem coenobium Mexici confugere. In istiusmodi facinoribus, quae suapte natura difficilia, incredibiliter ardua erant pro juvenis verecunda cunctatione; ita fuit tamen ingenio promptus, in cogitando industrius, in exequendo facilis, ut longa edoctus experientia in iis tractandis videretur. Ille nimirum hominum amor mirifica suppeditabat ejus menti lumina, vigorem, prudentiam, quae doctes erant aetati suae superiores omnino. Idem amor, et sollicitum studium conferendi operam suam ad animorum salutem, quantum sui status

conditio patiebatur; eo fervoris Rotericius compulit, ut quamsaepissime offerret se Socium Michaeli Castillo, qui praeclara pietate notus Mexici Orator, feriatis omnibus diebus Verbum Dei per urbis compita dispensabat. Et tunc Joannes in quadriuis, plateisve, prout locus destinabatur, nulla valetudinis habita ratione, circumstantem populi multitudinem in rebus christianis erudiebat tanto orationis impetu, eaque tum in gestu, tum in sententiis pietate, ut pluries in lacrimas, atque ingentia suspiria ruerent, qui frigidi ad audiendum convenerant.

Tam egregiis instructus virtutibus adversus humani generis hostem in tota mortali peregrinatione pugnaverant, cum ad diem tandem venit tertium Kalendas Martias, dolorum quidem, et exilii postremum; primum, ut credimus, debitae sibi coronae in beata aeternitate. Illa Fidei, spei, charitatis, obedientiae, aliarumque virtutum exempla, quae quinque potissimum aegritudinis mensibus creberrima dedit; supremis illis horis ad gradum sublimiorem increcere visa sunt. Ante duos menses cum, ut alias demonstratum est, sacramenti religione se obstringeret in Divi Xaverii honorem; repentinus timor illum invasit, ne mortalis vitae amor id sibi agenti subrepsisset: propterea Xaverium eundem oravit, ut si mori tunc expediret, id sibi a Numine impetraret, ac febres aliquas, aut tale quidpiam, tanquam gratiae comparatae signum, praemitteret. Confestim supervenere febres; atque inde Joannes cum mortem sibi crederet

deret imminere; nihil cunctatus ab amico supplex efflagitavit, ut erecta voce vellet legere, quae Antonius Natalis in aureo suo libro, cui titulus *De coelesti conversatione*, pro moribundorum auxilio praelis commisit. Ac tum patuit, quam illi frequens esset ejusmodi lectionis exercitium, quod alii lugubre nimis arbitrantur, fugiuntque instar toxici mortem maturaturi: nam cum amicus inter legendum vacillaret interdum, summa cum fide Joannes corripuit, quasi reapse subjectum oculis librum haberet. Accurata intentione audiebat quotidie Socium Divina legentem; quod siquando hic aliis distineretur occupationibus, ferventissima de coelestibus colloquia substituebat Joannes cum illis, qui aegrum se visitaturi confluebant. Quidquid diei supererat, satis occupabatur precationibus plurimis, nullo unquam casu intermissis; quas inter praecipuum habebat locum salutatio Angelica centum quinquagies numerata. Die ante mortis per vigiliam cum, crescente languore, pene confici videretur, imperatum illi fuit a valetudinis administro, ut ab his precibus abstineret; cumque post paucum tempus ipsis vacantem illum Socius ipse reperiret, blandique argueret de violato imperio: *Ast ego, inquit, credideram, quotidianam precationem mihi vetitam, cujus tertiam duntaxat partem numerare animus modo erat: hanc etiam abruptam, si jusseris.* Jussit ille, continuoque infirmus obedivit. Postero tamen die, ne tale quippiam contingeret, matutino tempore praevertit, pio illi exercitio intendere. Tertio

demum Kalendas Martias, vix diluculo, administratae illi sunt consuetae pro efflantibus animam religiones; ipso interea sui compote, singularique constantia, et mira pietate ad Ecclesiae preces respondente. Inde, intermittente proximitate periculi, cum de sibi deferendo aeternitatis viatico moneretur, enixe precatus est, ut ad horae dimidium, nullo prorsus arbitro, solus relinqueretur, quo se ad tanti hospitis adventum compararet. Hoc suscepto, Jesu cruci affixi postulavit simulacrum; quod pectori prius appositum, ad os interdum admovebat, et suavissima voluptate deosculabatur. Tota subinde die non cessavit a ferventissimo amore, nunc in Deum, nunc in Jesum Christum, nunc in Virginum Reginam conversus: ingeminabat opera Fidei, et christianae fiduciae, gratiarum actiones pro tot sibi collatis beneficiis, vota moriendi, et se tandem aliquando cum Numine copulandi: ad quae quidem omnia eo vegetam vocem extollebat, ut qui solummodo audiret, a proxime morituro emissam non crederet. Audiebat oppido attentus, quae propinqui suggererant Sacerdotes; eaque nonnunquam, erumpentibus ab aestuante corde ignitis affectibus, amplificaturus interpellabat. Mariae Virginis imaginem, quam longe a cervicali nunquam passus est, dulcissima pietate suaviabatur. Cum familiari colloquens, praevenit ea verba, quibus roborari praeoptaret, jamjam animam emisurus; quae profecto cum sibi fuissent in vitae angustiis usitata, in postremo agone suavitatem
alla-

allatura merito sperabat. Talia erant: *Fiat, Domine, voluntas tua; Qui salvandos salvas gratis, salva me, fons pietatis*; idque generis alia Dei misericordiam implorantia. Sub dimidiam vesperam accessio morbi supervenit, a qua paululum recreatus, flagrantia vota significavit Jesum in Eucharistia suscipiendi. Cui desiderio cum satisfieri non posset, quoniam mane idem Numen pro viatico sumpsisset; suasit Sacerdos lecto proximus, ut votis exciperet hospitem, quem praesentem corpore habere non poterat. Utique nova concepit desideria reficiendi se dape Eucharistica; et paulo post cum janua cubiculi reserari sentiret, ratus illico voti se compotem: *Ecce, inquit, ad me venit Dominus meus*. Et hoc unum in diuturna infirmitate pii moribundi deliramentum. Post medicam intercapedinem, cum se ad interitum festinare intelligeret, candelam pro mortis hora sacram, et morientis Jesu simulacrum admoveri ad se postulavit: quod simulacrum cum continuo admoverent, ille, qua potuit, vires erigens, caput detexit in Jesu reverentiam; quod tamen denuo cooperuit, valetudinis administro imperante. Hora post meridiem sexta, gravissimo ad stomachum dolore urgeri coepit; pro quo sedando, cum alimentum porrigeretur, egregio sumpsit vigore. Postmodum interrogatus: Num vis doloris remitteret aliquantulum? *Modo, inquit, remittet omnino*. Atque ita quidem accidit: nam, cum a piis iterandis affectibus non desisteret, post partem horae trigesimam animadversum est,

est, vocem sensim intercludi faucibus; ac paulo tandem post Sociorum corona redimitus, qui et postremo luctantem religiosis verbis muniebant, et pro felici ejus precabantur transitu; cum ea legerentur: *In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum*, suavissime quiescens, ad aeternitatis gaudia, ut credimus, advolavit; cum aetatis annum duodetrigesimum, et mensem septimum adimpleret. Fuere ex illic adstantibus, qui temperare sibi non potuerunt a cadaveris pedibus deosculandis. In sarcophago corpori admota fuit ampulla vitrea cum scripto, quod testimonio esset posteris, quanto ille vixerit apud Socios aequales in odore sanctitatis. Ejusmodi autem erat scriptum: *Joannes Rodericus Societatis Jesu, Mexicanus, omnium regularum observantia apprime clarus: excelluit Charitate erga Deum, Paupertate, Castitate, Obedientia, et mira mansuetudine: Obiit Bononiae III. Kalendas Martii, anno Domini MDCCLXXI. Quiescit ad Sancti Proculi.*

DIONYSIUS PEREZIUS.

ANimus perpetuo gratus Mexicanorum exulum, eorum praesertim, quos plus viginti retro annis Italia suscepit juvenes; luget etiam nunc, et sine dubio lugebit, dum supererit vel unus, Dionysium Perezium, ante septemdecim annos vita functum: cujus ut mansueta charitas ad plures annos fuerat egenorum subsidium, ita et aliae virtutes animi consummatae perfectionis exemplar. Veracrux, quam alibi demonstravimus feracem esse urbem hominum clarorum et pietate, et doctrina, patria fuit Dionysio; qui septimo Idus Octobres, anno saeculi currentis primo, et trigesimo natus est. Parentes habuit Thomam Perezium, et Joannam Diaziam Escobariam; illum equestri, ac pervetusto exortum genere in Fano Luciferi, hanc aequae nobili ad Veracrucenses familia. Matrimonio copulati sunt Thomas, et Joanna, fortunae quidem bonis non admodum copiosi: viro autem actiosa erat sedulitas, et mirifica honestas; ingenti maturitate iudicium foeminam exornabat. Quibus profecto naturae dotibus cum castum Numinis timorem superadderent conjuges; divitiarum dono meruerunt abunde cumulari. Has autem cum eatenus apud se depositas ab Supremo rerum largitore Thomas intelligeret, partim ut sibi, ac rei dome-